

*Misiunea preotului
după exemplul Sfântului Ioan Gură de Aur*

Cristi Adrian CRISTESCU

Abstract: Priesthood is a continuation of the mission of Jesus Christ in this world, and this holy duty must awake much more clerical consciousness. We have a lot of priests having such an alive consciousness but, it seems, none like Saint John's Chrysostom. During the 12 years as a priest in the Antiochia's Church, he led an intense pastoral and missionary activity by praying, preaching, writing and by taking care always of poor people and mankind generally. The famous convention "About Priesthood" shows us the greatest responsibilities, by representing the source of inspiration of many clerics in their holy mission. Saint John Chrysostom remains a model of vocation and sacrifice of the orthodox priest, able to understand the pain of the near ones and to be permanently placed in the service of the people and to whom all the clerics need to have it as a model.

Keywords: priest, church, poor, mission, society.

1. Preotul este aducătorul de pace pe pământ

Preoția este continuarea învățaturii Mântuitorului Hristos în această lume, în care dezorientarea și lipsa de respect pentru persoana umană se ridică la cel mai înalt nivel. Societatea nu poate răspunde la toate problemele omului contemporan sau dacă răspunde o face într-un mod nedeplin, nemulțumindu-l pentru că nu-i aduce fericirea pe care acesta o caută.

Omul nu reprezintă o mașină cu care societatea se poate „juca” schimbând legi de pe o zi pe alta, ci el este „chipul și asemănarea lui Dumnezeu”, adică are un suflet care caută ceva ce depășește ceea ce-i poate oferi societatea. Acest ceva este pacea și liniștea lui Hristos, oferită de preot în primul rând prin harul Sfintelor Taine și apoi prin împreună lucrarea noastră cu harul lui Hristos.

Un astfel de preot exemplu îl avem pe Sfântul Ioan Gură de Aur, care „este unul dintre sfinții cei mai puternici și mai vii duhovnicește din câți au răsărit și au înflorit în ogorul Bisericii. Viața, faptele și scrierile lui s-au realizat la cea mai înaltă dimensiune spirituală de care e capabil un om și un preot deosebit”¹. El întotdeauna încerca să fie mai presus decât orice om, așa cum sfătuiește în tratatul „Despre preoție”: „Să fie aduși la preoție aceia care întrec cu mult pe ceilalți, și care sunt cu atât mai presus de ceilalți, în ce privește virtutea sufletului lor, cu cât era Saul, prin mărimea corpului său, mai presus de întregul popor al evreilor, și chiar cu mult mai mult decât atât”².

¹ Ioan G. Coman, *Despre Sfântul Ioan Gură de Aur, Studii*, București, Edit. Basilica, 2015, p.19.

² Sf. Ioan Gură de Aur, *Despre preoție*, trad. de Dumitru Fecioru, introducere de Policarp Pîrvuloiu, București, Edit. Basilica, 2015, p. 83-84.

2. Calitățile morale ale preotului, după Sfântul Ioan Gură de Aur

Deși a trăit în secolele III-IV, învățătura Sfântului Ioan Gură de Aur este de mare actualitate atât pentru preoții cât și pentru credincioșii zilelor noastre, deoarece la baza ei a stat harul lui Dumnezeu Cel pururea neschimbător. Părintele profesor Ioan Coman ne spune că la Sfântul Ioan „Pastorația este expresia practică a sufletului preotului pentru sufletele credincioșilor”³ și ne arată care sunt factorii pastorației sale: dragostea, curăția, munca, entuziasmul și jertfa⁴. Dacă acești factori nu sunt folosiți până la ultima strădanie a preotului, atunci preoția sa nu se poate realiza în sensul său duhovnicesc.

Dragostea preotului trebuie să fie una exemplară și devotată pentru credincioșii săi.

„Dacă noi socotim răvna unor oameni pe care-i vedem că poartă grijă de slugile și de vitele noastre ca un semn al dragostei lor pentru noi, deși pe toate acestea le avem cu bani, ce trebuie să spunem de răsplata mare pe care o va da Hristos păstorilor turmei Sale celei cuvântătoare, pe care a cumpărat-o nu cu bani, nici cu ceva asemănător, ci cu propria Sa moarte, și Și-a dat sângele Său ca preț al turmei Sale?”⁵.

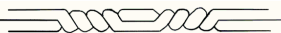
Dragostea păstorului pentru „turma sa” este împărtășită din dragostea lui Hristos pentru Biserica Sa, de aceea Hristos îl întreabă pe Petru dacă-L iubește, nu pentru a se încredința Domnul de dragostea lui, ci pentru a arăta dragostea Sa supremă pentru oamenii lăsați în grija păstorului lor sufletesc⁶. Mântuitorul l-ar fi putut

³ Ioan G. Coman, *op.cit.*, p. 55.

⁴ *Ibidem*, p. 56.

⁵ Sf. Ioan Gură de Aur, *op.cit.*, p. 80.

⁶ Sfântul Ioan spune că „sufletul preotului trebuie să fie ca o lumină care strălucește peste tot pământul. Sufletul nostru este înconjurat de întunericul atât de gros al conștiinței rele, încât el e acoperit din ce în ce mai mult și nu-l este cu

întreba pe Petru „Petre, dacă Mă iubești, ține post, culcă-te pe pământ gol, priveghează îndelung, vino în ajutorul celor nedreptățiți, fii tatăl orfanilor, sprijinitorul văduvelor! Așa însă le-a lăsat la o parte pe toate acestea, și ce i-a spus? Atât: «Paște oile Mele!»⁷⁷.

Curăția⁸ la care îndeamnă Sfântul Ioan pe preoți este de o măsură ireproșabilă și arată importanța slujirii preoțești în orice perioadă a societății:

„când un împărat îi dă unuia dintre supușii săi cinstea aceasta de a închide și de a elibera din închisoare pe cine vrea, cinstea dată lui îl face cu vază înaintea tuturor și demn de invidiat; dar, când Dumnezeu îi dă preotului o putere cu atât mai mare cu cât este mai de preț cerul decât pământul și sufletul decât trupul, cum poate să li se pară unora că preoția este o slujbă atât de neînsemnată...?”⁹.

Harul lui Dumnezeu se lasă așezat numai într-un suflet curat, de

putință să privească liber pe Stăpânul său. Preoții sunt sarea pământului. Cine ar putea răbda mai ușor nebunia și lipsa noastră de experiență decât voi, preoții, care sunteți obișnuiți să ne iubiți peste măsură?” (Sf. Ioan Gură de Aur, *Despre preoție*, trad. de Dumitru Fecioru, introducere de Policarp Pîrvuloiu, București, Edit. Basilica, 2015, p. 213-214).

⁷ *Ibidem*, p. 83.

⁸ De remarcat la Sfântul Ioan este faptul că cere preotului o pregătire continuă pentru că el poartă un război neînterupt: „Se cuvine ca preotul să fie nu numai curat, așa cum se impune într-o asemenea slujire, dar și foarte priceput și încercat în multe lucruri, cunoscând cele ale vieții la fel cu cei ce sunt prinși în valurile ei, și, totuși, dezbrăcat de ele mai mult ca monahii care locuiesc în munți. Deoarece preotul trebuie să fie în legătură cu bărbați care au soții, care cresc copii, care au servitori, care sunt încărcăți de bogății, care au servicii publice, care sunt investiți cu magistraturi, se cuvine ca el să fie înzestrat; zic felurit înzestrat, dar nu viclean, nu adulator, nu ipocrit, ci plin de multă afabilitate și bună credință, știind să modereze în chip folositor, atunci când împrerurarea o cere; să fie bun și sever în același timp” (Sf. Ioan Gură de Aur, *Despre preoție*, trad. de Dumitru Fecioru, introducere de Policarp Pîrvuloiu, București, Edit. Basilica, 2015, p. 214).

⁹ *Ibidem*, p. 110.

aceea preotul trebuie să alunge în primul rând răul de la sine și apoi răul de la păstoriții săi.

Munca preotului atunci când este pusă în atmosfera sfințeniei și a dragostei, îl înalță pe slujitorul lui Dumnezeu spre culmile cele mai înalte ale vieții preoțești, făcându-l model pentru sufletele păstorite. Un astfel de model era Sfântul Ioan Gură de Aur care slujea, predica, medita, catehiza, cerceta pe săraci, citea și scria fără încetare și cu truda și puterea unui om perfect sănătos, deși el era firav și deseori bolnav.

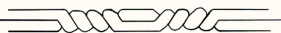
Din această râvnă a Sfântului Ioan, fiecare preot al zilelor noastre trebuie să se adape mai ales în momentele grele când deznădejdea¹⁰, lipsa de curaj și dezorientarea își spun cuvântul tot mai mult. Deci Sfântul Ioan este exemplul preotului neobosit, care simte ajutorul lui Dumnezeu atotprezent în viața sa și care face posibilă rodirea credinței, chiar și în cele mai întunecate timpuri ale istoriei.

Entuziasmul și jertfa alesului lui Dumnezeu, scoate în evidență caracterul sfânt al misiunii sale care poate merge chiar până la martiriu, așa cum reiese din viața Sfântului Ioan.

Dar astăzi nimeni nu cere sacrificiul până la moarte al preotului, ci lupta pentru adevăr, credință și dragoste să depășească barierele timpului și ale puterii de sine, ridicând preoția la pedestalul cel mai înalt care este Hristos. „Preoția hrisostomică este un eroism și un martiriu. Ea continuă cu măreție preoția Mântuitorului Hristos și a Sfinților Apostoli”¹¹.

¹⁰ Părintele Profesor Ioan G. Coman ne atrage atenția că „lucrul cel mai uimitor e că în timpul celor trei ani de exil (404-407), el a desfășurat în condițiile unui trist prizonierat o activitate pastorală și misionară deosebită. Documentele care reflectă viața lui din această vreme ni-l prezintă tot așa de entuziast și de încordat ca în vremurile bune de la Antiohia și Constantinopol. El știa că exilul îi va aduce moartea de la o zi la alta, dar tocmai pentru aceasta lucrarea lui evanghelică nu trebuia să înceteze.” (Ioan G. Coman, *Despre Sfântul Ioan Gură de Aur, Studii*, București, Edit. Basilica, 2015, p. 57).

¹¹ *Ibidem*, p. 57.

Astfel nu putem uita că lupta preotului pentru valorile menționate are o mare influență asupra turmei sale, pentru a-i ridica pe aceștia la înălțimea convingerilor sale morale. Adică Sfântul Ioan este înainte de toate un moralist practic al învățăturilor evanghelice¹², iar rolul său era să „îndrepte moravurile decăzute ale societății vremii sale”¹³.

3. Lucrarea preotului în parohia sa

Ne punem întrebarea în ce ar putea să conste, mai exact, lucrarea preotului în parohia sa, în aceste vremuri în care libertatea este greșit înțeleasă și personalitatea umană este dornică de remarcat, iar concurența dintre persoane este din ce în ce mai puternică? Ce tact pastoral ar trebui să abordeze păstorul pentru a face pe deplin înțeles mesajul său?

Răspunsul ni-l arată Sfântul Ioan Hrisostom prin întrebuintarea nesfârșită a cuvântului *virtute*, în tratatul său „Despre preoție”, unde se împletesc cele mai înalte virtuți morale:

„Dacă cei ce fac eforturi în vederea unei performanțe atletice au nevoie de medici, de maeștri de gimnastică, de o dietă scrupuloasă, de exerciții și de o nesfârșită supraveghere (o neglijență cât de mică răstoarnă și distruge totul), cei care au primit în îngrijire corpul lui Hristos, corp care are a lupta nu contra corpurilor, ci contra puterilor nevăzute, cum vor putea ei să păstreze acest corp cast și sănătos, dacă nu depășesc cu mult virtutea omenească și nu cunosc întregul tratament folositor sufletului”¹⁴.

În primul rând preotul să fie un bun slujitor al altarului lui Hristos, în sensul de a contribui la sfințirea lumii prin invocarea

¹² *Ibidem*, p. 58.

¹³ *Ibidem*, p. 59.

¹⁴ Sf. Ioan Gură de Aur, *op. cit.*, p. 168.

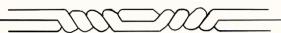
Duhului Sfânt atât prin rugăciunea comună în Biserică, cât și prin rugăciunea personală. Credincioșii să simtă climatul comuniunii sfințitoare atunci când se roagă în Biserică, alături de preot, dar mai ales în mod desăvârșit atunci când primesc Sfânta Împărtășanie¹⁵.

Astăzi sentimentul de unitate este din ce în ce mai pierdut din conștiința oamenilor, făcând loc individualismului, în care termenul de persoană pierde teren în detrimentul celui de individ. Preotul are datoria de a trezi aceste conștiințe adormite pentru a forma o societate cât mai vie duhovnicește și care să simtă că are valoare de veșnicie.

Trezirea de conștiințe implică activarea chipului lui Dumnezeu din fiecare persoană umană. Acest lucru este mai ales lucrarea intimă a harului lui Dumnezeu, invocat în mod special prin preot, dar și în mod personal prin străduința credinciosului.

În al doilea rând preotul să aibă conștiința de păstor al Bisericii lui Hristos așa cum a avut-o Sfântul Ioan Gură de Aur. Tratatul

¹⁵ Sfântul Ioan ne spune că: „Pâinea pe care o rupem nu este ea comuniune cu trupul lui Hristos? De ce Pavel n-a zis participare? Pentru că el a vrut să dea faptului o semnificație mai mare și să arate marea legătură de unire. Căci prin participare noi numai ne împărtășim cu trupul lui Hristos, în timp ce prin unire noi suntem în comuniune cu El...După cum acest trup se unește cu Hristos, tot astfel noi ne unim cu El prin această pâine. Dar de ce Pavel a adăugat: <<(Pâinea) pe care noi o frângem ?>> E ceea ce se poate vedea întâmplându-se în Euharistie, nu pe cruce, unde se petrece contrariul... .Dar ceea ce El nu a suferit pe cruce suferă în producerea pentru tine și rabdă ca să fie frânt pentru a-i umple pe toți” (Sf. Ioan Gură de Aur, *Omilia XXIV, 2 la Epistola către Corinteni*, în PG LXI, col. 200, apud Ioan G. Coman, *Despre Sfântul Ioan Gură de Aur, Studii*, București, Edit. Basilica, 2015, p. 176). Mai departe spune Sfântul Ioan: „Când vezi acest trup (al lui Hristos) întins în fața ta, spuneți: Datorită acestui trup nu mai sunt eu pământ și cenușă, nici rob, ci liber; datorită lui îmi pui nădejdea în ceruri și voi primi bunurile de acolo, viața nemuritoare, soarta îngerilor, legătura strânsă cu Hristos. Moartea n-a putut să rabde acest trup ținut și biciuit... .El, acest trup însângerat și străpuns de lance, a făcut să curgă izvoare mântuitoare, unul de sânge și celălalt de apă, pentru toată lumea” (*Omilia XXIV, 2 la Epistola I către Corinteni*, în PG LXI, col. 203, apud Ioan G. Coman, *Despre Sfântul Ioan Gură de Aur, Studii*, București, Edit. Basilica, 2015, p. 192).

„Despre preoție” arată calitățile spirituale ale păstorului sufletesc: „vocație, sfințenie, evlavie, cultură multilaterală, râvnă pentru bine, dragoste de Hristos și de oameni, tact în opera pastorală”¹⁶.

A treia calitate a preotului, luând ca exemplu pe Sfântul Ioan Gură de Aur, este aceea de a fi un predicator atent și neobosit:

„Predica mă însănătoșește. Cum deschid gura, mi-a trecut toată oboseala; cum încep să învăț, dispăre toată slăbiciunea. Nici boala, nici mii de alte piedici nu mă pot despărți de dragostea voastră. Așa cum vouă vă e foame să mă ascultați, așa mie mi-e foame să predic. Adunarea voastră este cununa mea de glorie și fiecare dintre voi care mă ascultă valorează cât tot restul orașului”¹⁷.

Predicatorul trebuie să pregătească întotdeauna predica sa, neurmărind etalarea talentului său oratoric ci să caute, prin predica sa, aducerea la credință a celor care îl ascultă¹⁸.

Putem rezuma că lucrarea preotului în parohie trebuie să împlinească, din toată silința sa, toate cele trei aspecte ale preoției: de slujitor, de păstor și de predicator.

4. Concluzii

Sfântul Ioan Gură de Aur rămâne modelul de referință al oricărui preot pentru succesul în misiunea sa, indiferent de contextul în care acesta propovăduiește învățătura Mântuitorului Hristos. Din viața

¹⁶ Ioan G. Coman, *Despre Sfântul Ioan Gură de Aur, Studii*, București, Edit. Basilica, 2015, p. 143. Tot aici se spune: „Ca preot și episcop, el s-a dovedit plin de nemărginită grijă și dragoste pentru credincioși și pentru Biserică. El n-a dezmințit niciodată prin faptele sale principiile și obligațiile adevăratei preoții”.

¹⁷ Sf. Ioan Gură de Aur, *Omilia după cutremurul de pământ*, în PG 50, col.713-714, apud Ioan G. Coman, *Despre Sfântul Ioan Gură de Aur, Studii*, București, Edit. Basilica, 2015, p.147.

¹⁸ *Ibidem*, p. 148.

exemplară a Sfântului Ioan se poate hrăni preotul în orice moment al vieții sale. Trăind într-o societate în care căderile duhovnicești ale oamenilor sunt din ce în ce mai prezente, preotul are misiunea de a face o lume mai bună, mai sănătoasă spiritual și moral. Aceasta nu este un lucru deloc ușor, dar speranța că va reuși numai cerând ajutorul harului lui Dumnezeu, nu trebuie să-l părăsească.

Lumea va fi mai bună atunci când preotul lucrează în mod personal cu fiecare persoană care alcătuiește familia încredințată spre păstorire. Lucrarea aceasta va fi mai rodnică și mai folositoare numai prin prezența Tainei Sfintei Spovedanii. Considerăm că lucrarea cea mai eficientă a preotului este atunci când discută cu omul și-l face să creadă că are valoare personală, unică și irepetabilă. Acest lucru are mai mult efect decât orice predică ținută în Biserică și care de cele mai multe ori poate plictisi.

Luând ca exemplu pe Sfântul Ioan Hrisostom, misiunea preotului în parohie poate avea un real succes în măsura în care acesta reușește să-și însușească cât mai multe calități în persoana sa. Trăsătura care le desăvârșește pe toate este aceea de a avea dragoste neîncetată față de lume și de popor, atât în momente de bucurie cât și în momente de tristețe. Dragostea nu trebuie să înceteze niciodată din firea preotului dornic de a o împărtăși enoriașilor săi. Dragostea este calitatea supremă care-l pune în evidență pe păstorul cel adevărat, „care-și pune sufletul pentru oile sale” (Ioan X, 11).

Sfântul Ioan Hrisostom rămâne modelul preotului capabil să dea răspuns la toate problemele societății vremii sale, iar învățătura sa nu este una veche și fără de folos, ci dimpotrivă, ea, dacă este urmată cu rigurozitatea hrisostomică, poate face o lume mai bună și mai sănătoasă din punct de vedere moral și spiritual, rămânând actuală pentru orice tip de societate.

Bibliografie

1. ****Viața Sfântului Ioan Gură de Aur, în relatările istoricilor bisericești: Paladie, Teodor al Trinitundeii, Socrates, Sozomen și Fer. Teodor al Cirului*, traducere din limba greacă, introducere și note de Constantin Cornișescu, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2001.
2. Coman, Ioan, *Despre Sfântul Ioan Gură de Aur*, Studii, București, Editura Basilica, 2015.
3. Mordasov, Valentin, *Sfaturile unui preot pentru enoriașii lui*, traducere din limba rusă de Mariana Cașu, București, Sophia, 2015.
4. Sf. Ioan Gură de Aur, *Despre desfătarea celor viitoare. Să nu deznădăjduim. Nouă cuvântări la Cartea Facerii*, traducere din limba greacă veche și note de Dumitru Fecioru, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2008.
5. Sf. Ioan Gură de Aur, *Despre preoție*, traducere din limba greacă veche de Dumitru Fecioru, introducere de Policarp Pîrvuloiu, București, Editura Basilica, 2015.